

Asia: VN/29848/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta (nikotiinipussit)

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne sallittuja makuja koskevaan sääntelyyn

Päijät-Hämeen hyvinvointialue kiittää Sosiaali- ja terveysministeriötä mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen tupakkalain muuttamisesta nikotiinituotteiden osalta. Esityksessä ehdotetaan käyttöön otettavaksi savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, savuttomien nikotiinituotteiden enimmäisrajan laskemista 16,6 milligrammaan nikotiinia grammassa tuotetta sekä tunnusomaisten tuoksujen ja makujen kieltämistä savuttomissa nikotiinituotteissa mentolia ja minttua lukuun ottamatta.

Nikotiinipussien tunnusomaiset maut tulee kieltää kokonaan. Tupakkatuotedirektiivissä mentoli ja minttu kiellettiin tietyistä tupakkatuotteista niiden houkuttelevuuden vuoksi. Johdonmukaisen ja uskottavan terveydenedistämistyön tulee jatkua lainsäädännössä tuotteiden houkuttelevuuden heikentämiseksi. Minkään maun jättäminen nikotiinipusseihin on ristiriidassa tupakkalain tavoitteiden kanssa ja lisää tuotteen houkuttelevuutta erityisesti lapsilla ja nuorilla.

Muut mahdolliset kommenttinne hallituksen esityksen luonnoksesta

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on antanut lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle tupakkalain muuttamisesta 10.11.2023. Lausunnossaan se toteaa, että jo 16 mg/g nikotiinipitoisuus voi olla hengen-vaarallinen, jopa tappava lapselle. Nikotiinin vaikutukset mm. luustoon, sydänterveyteen, aivojen rakenteeseen ja toimintaan, tarkkaavaisuuteen, ahdistus- ja masennusoireiluun, päihteiden käyttöön, sokeriaineenvaihduntaan ja sen myötä kakkostyyppin diabetesriskiin, syöpäkudoksen kehittymiseen, lasten myrkytystapaturmien riskiin, iensairauksiin sekä raskausajan käytön osalta sekä äitiin että sikiöön ovat

kiistattomia. Nikotiini on erityisen voimakas riippuvuuden aiheuttaja.

Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että uusi, sääntely- ja puuttumismekanismeja sisältävä tupakkalaki saatetaan voimaan pikaisesti seuraavin huomioin ja muutoksin:

- Nikotiinipussimarkkinoiden pariaatteellinen vapauttaminen Suomessa on ristiriidassa Perustuslain 19. pykälän 3. momentin kanssa, joka toteaa julkisen vallan tehtäväksi edistää väestön terveyttä ja kehittää terveyteen vaikuttavia olosuhteita. Uusien tuotteiden tuominen markkinoille on myös ristiriidassa tupakkalain tavoitteen 2030 kanssa, että alle 5 % aikuisväestöstä käyttäisi tu-pakka- ja nikotiinituotteita. Lisäksi nikotiinipussimarkkinoiden vapauttaminen on ristiriidassa Suomen ratifioiman, Maailman terveysjärjestön tupakkapuitesopimuksen kanssa, joka velvoittaa sopijaosapuolet toimimaan nikotiiniriippuvuuden torjumiseksi ja vähentämiseksi.

- Nikotiinipitoisuustaso taso 16,6 mg/g on liian korkea ja sitä tulee laskea edelleen. Nikotiinipussien enimmäisrajaksi tulisi Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:n esityksen ja mm. Latvian mallin mukaisesti asettaa 4 mg/g sekä vähittäismyynnissä että maahantuonnissa vastaten nikotiinikorvaustuotteille asetettua rajaa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue toteaa hallituksen esityksen perustelevan nikotiinirajan jättämistä edelleen korkeaksi ja kahden maun jättämistä valikoimaan hallitusohjelmaan kirjatulla harmaan talouden ja laittoman kaupan kitkemisen periaatteella. Perustelu jättää kuitenkin huomiotta kansanterveydellisen näkökulman ja siten suojaamatta erityisesti suomalaisten lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin.

Leimio Susanna

Päijät-Hämeen hyvinvointialue - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön asiantuntijayksikkö